

Briuselis, 2021 m. gegužės 28 d.
(OR. en)

9138/21

RECH 267
COMPET 424
EDUC 215
SOC 352
EMPL 261

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
data:	2021 m. gegužės 28 d.
kam:	Delegacijoms
Ankstesnio dokumento Nr.:	9009/21
Dalykas:	Europos mokslinių tyrimų erdvės stiprinimas: patrauklios ir tvarios karjeros galimybių bei darbo sąlygų suteikimas tyrėjams ir protų apykaitos pavertimas tikrove – Tarybos išvados (priimtose 2021 m. gegužės 28 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados „Europos mokslinių tyrimų erdvės stiprinimas: patrauklios ir tvarios karjeros galimybių bei darbo sąlygų suteikimas tyrėjams ir protų apykaitos pavertimas tikrove“, kurias Taryba priėmė 2021 m. gegužės 28 d. įvykusiame 3797-ame posėdyje.

Tarybos išvados

„Europos mokslinių tyrimų erdvės stiprinimas: patrauklios ir tvarios karjeros galimybių bei darbo sąlygų suteikimas tyrėjams ir protų apykaitos pavertimas tikrove“

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA

- 2000 m. birželio mėn. Tarybos rezoliuciją¹, kuria sukurama Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvė (EMTE), ir tai, kad joje daug dėmesio skiriama žmogiškiems ištekliams ir mokslo bei technologijų profesijų patrauklumui;
- 2003 m. lapkričio 10 d. Tarybos rezoliuciją dėl tyrėjų profesijos ir karjeros Europos mokslinių tyrimų erdvėje, kurioje valstybės narės ir Komisija raginamos, *inter alia*, dalytis vertinimo sistemomis ir jas plėtoti, gerinti tyrėjų darbo sąlygas ir skatinti tarpsektorinį tyrėjų judumą, ir kurioje Komisija raginama reguliariai teikti ataskaitas²;
- 2005 m. balandžio 18 d. Tarybos išvadas dėl žmogiškųjų išteklių stiprinimo Europos mokslinių tyrimų erdvės mokslo ir technologijų srityje³;
- 2008 m. kovo 13–14 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas, kuriose valstybės narės buvo paragintos pašalinti kliūtis laisvam žinių judėjimui sukuriant „penktąją laisvę“, visų pirma labiau atveriant mokslo darbuotojų darbo rinką ir sustiprinant jos konkurencingumą, sukuriant geresnes karjeros struktūras, užtikrinant didesnę skaidrumą ir suderinamumą su šeimos gyvenimu;
- 2008 m. gegužės 30 d. Tarybos išvadas „Su šeimos gyvenimu suderinama mokslininko karjera. Integruoto modelio kūrimas“, kuriose primintas esminis mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros politikos vaidmuo Europai įgyvendinant Lisabonos strategiją ir akcentuota moterų vaidmens mokslo ir technologijų srityje svarba, taip pat tai, kad reikia sudaryti geresnes darbo ir asmeninio gyvenimo suderinimo sąlygas ir kad mokslo darbuotojų karjera būtų labiau suderinama su šeimos gyvenimu⁴;

¹ OL C 205, 2000 7 19, p. 1.

² OL C 282, 2003 11 25.

³ Dok. 8194/05.

⁴ Dok. 10212/08.

- 2008 m. rugsėjo 26 d. Tarybos išvadas „Europos mokslo darbuotojams skirta partnerystė: geresnės karjeros ir judumo galimybės“, kuriose pabrėžiama, kad turi būti užtikrinta atvirumo Europos mastu ir institucijų savarankiškumo pusiausvyra, stiprinami principai ir vertybės, nustatyti Europos mokslininkų chartijoje ir Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodekse⁵ (toliau – chartija ir kodeksas), ir stebima pažanga nacionaliniu ir ES lygmenimis⁶;
- 2009 m. gegužės 18 d. ministrų F. Biltgen (LU) ir J. M. Gago (PT) ataskaitą dėl Europos partnerystės, skirtos karjeros mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityse patrauklumui padidinti ir mokslininkų judumo sąlygoms Europoje pagerinti⁷, kurioje siūlomos diferencijuotos karjeros mokslinių tyrimų srityje kryptys, karjera abiem vienos šeimos partneriams, šeimos sąlygos, taip pat lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyra, ir raginama užtikrinti sinergiją su kitų sudėčių Taryba;
- 2010 m. kovo 2 d. Tarybos išvadas dėl Europos mokslininkų judumo ir karjeros galimybių⁸ ir savo 2015 m. gruodžio 1 d. išvadas dėl mokslinių tyrimų etikos⁹ ir lyčių lygybės propagavimo¹⁰;
- 2010 m. balandžio mėn. paskelbtą Europos Parlamento rezoliuciją¹¹ dėl geresnių karjeros ir judumo galimybių, kurioje visų pirma raginama sukurti bendrą ES karjeros modelį, skubiai įsteigti Europos pensijų fondą, o valstybės narės raginamos sudaryti mokslo darbuotojams palankesnes sąlygas grįžti į savo šalies įstaigas;
- 2011 m. vasario mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadas¹², kuriose pabrėžta, kad talentams ir investicijoms pritraukti Europai reikia suvienytos mokslinių tyrimų erdvės, ir raginama sukurti tikrą bendrą žinių, mokslinių tyrimų ir inovacijų rinką;
- 2011 m. lapkričio 28–29 d. Tarybos išvadas dėl aukštojo mokslo modernizavimo, kuriose prašoma nustatyti atviras ir skaidrias įdarbinimo procedūras ir Europos karjeros mokslo srityje sistemą;

⁵ 2005/251/EB, 2005 m. kovo 11 d.

⁶ Dok. 13671/08, 7652/1/08 REV1.

⁷ Dok. 10003/09.

⁸ Dok. 6833/10.

⁹ Dok. 14853/15.

¹⁰ Dok. 14846/15.

¹¹ 2010/C 87 E/20.

¹² Dok. EUCO 2/11.

- 2015 m. gegužės 29 d. Tarybos išvadas¹³ dėl 2015–2020 m. Europos mokslinių tyrimų erdvės veiksmų plano, kuriose akcentuojamas, *inter alia*, žmogiškojo kapitalo vaidmuo siekiant pažangos EMTE ir būtinybė stiprinti išsamias žmogiškųjų išteklių strategijas bei jaunų mokslo darbuotojų įgalėjimas suteikiant jiems patrauklių karjeros galimybių;
- 2016 m. gegužės 27 d. Tarybos išvadas¹⁴ dėl perėjimo prie Atvirojo mokslo sistemos;
- 2016 m. lapkričio mėn. Tarybos išvadas¹⁵ dėl priemonių pradedantiesiems mokslo darbuotojams remti ir mokslininko karjeros patrauklumui didinti, kuriose karjera siejama su įgūdžių darbotvarke, o Komisija raginama visų pirma tobulinti stebėsenos procesus, matuojant mokslo darbuotojų judumo srautus ES viduje ir su trečiosiomis šalimis;
- 2018 m. balandžio 25 d. Komisijos rekomendaciją (ES) 2018/790 dėl prieigos prie mokslinės informacijos ir tos informacijos išsaugojimo, kurioje visų pirma valstybės narės raginamos nustatyti ir įgyvendinti aiškią politiką, kuria siekiama pritaikyti, kiek tai susiję su mokslinė informacija, mokslo darbuotojų įdarbinimo ir karjeros vertinimo sistemą, mokslinių tyrimų dotacijų skyrimo mokslo darbuotojams vertinimo sistemą ir mokslinių tyrimų įstaigų vertinimo sistemas;
- 2018 m. lapkričio 30 d. Tarybos išvadas¹⁶ dėl Europos mokslinių tyrimų erdvės valdymo, kuriose pabrėžiama, kad svarbu plėtoti Europos mokslo darbuotojų darbo rinką, susieti atvirąjį mokslą su atlygio ir vertinimo mechanizmais, taip pat plėtoti mokslo darbuotojų įgūdžių tobulinimui skirtas schemas, ir raginama užtikrinti geresnę sinergiją su Europos aukštojo mokslo erdve;
- 2019 m. gruodžio mėn. EMTEK priimtą nuomonę dėl Europos mokslinių tyrimų erdvės ateities¹⁷, kurioje išdėstyti pagrindiniai naujos EMTE elementai;
- 2016 m. Bratislavos deklaraciją dėl jaunųjų tyrėjų, kurioje išreiškiamas poreikis užtikrinti geresnes sąlygas mokslinių tyrimų srities karjerai, ir 2020 m. Zagrebo raginimą imtis veiksmų dėl protų apykaitos susiejant tyrėjų karjeros gerinimą su poreikiu užtikrinti geresnį nacionalinių / vietos mokslinių tyrimų ekosistemų veikimą, siekiant prisidėti prie to, kad protų apykaita būtų geriau subalansuota;

¹³ Dok. 9351/15.

¹⁴ Dok. 9526/16.

¹⁵ Dok. 15013/16.

¹⁶ Dok. 14989/18.

¹⁷ Dok. EMTEK 1201/20.

- 2020 m. birželio 30 d. Komisijos priimtą Europos įgūdžių darbotvarę, kurioje raginama parengti tyrėjams skirtą Europos kompetencijos sistemą, remti tyrėjų pagrindinių įgūdžių plėtojimą, nustatyti įgūdžių taksonomiją ir vykdyti susijusį mokymą, laikantis Europos socialinių teisių ramsčio;
- 2020 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikatą¹⁸ „Nauja Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvė (EMTE)“;
- 2020 m. gruodžio 1 d. Tarybos išvadas¹⁹ dėl naujos Europos mokslinių tyrimų erdvės, kuriose pirmininkaujančios Portugalijos paprašyta bendradarbiaujant su Komisija toliau plėtoti karjeros mokslinių tyrimų srityje klausimą ir pabrėžta, kad reikia stiprinti EMTE ir su aukštuoju mokslu susijusių Europos švietimo erdvės (EEE) elementų sinergiją;
- Europos socialinių teisių ramstį, kuriame pabrėžiama, kad EMTE yra kertinis akmuo siekiant, kad Europa taptų konkurencinga, tvari ir atvira galimybėms pasitelkiant inovacijas, ir susijusią Tarybos rekomendaciją dėl socialinės apsaugos²⁰, kurioje valstybės narės raginamos gerinti galimybes visiems naudotis socialine apsauga.

I. Įvadas

1. PRIPAŽĮSTA, kad tyrėjai ir kiti mokslinių tyrimų ir plėtros (MTP) darbuotojai viešajame ir privačiajame sektoriuose yra mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemų pagrindas ir kad pasitelkiant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 179 straipsniu įsteigtą EMTE siekiama sukurti mokslinių tyrimų vidaus rinką, kurioje laisvai judėtų tyrėjai, žinios ir technologijos, kad būtų užtikrintas aukštos kokybės žinių kūrimas, sklaida ir inovacijos; ir PABRĖŽIA, kad, nepaisant iki šiol padarytos pažangos, vis dar esama iššūkių ir reikia imtis labiau koordinuotų veiksmų;

¹⁸ Dok. 11400/20 + ADD1.

¹⁹ Dok. 13567/20.

²⁰ 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rekomendacija 2019/C 387/01.

2. siekiant įgyvendinti EMTE politikos darbotvarkę ir atsižvelgiant į Komisijos parengtą EMTE veiksmų planą, visų pirma į prioritetą „EMTE stiprinimas“, PAŽYMI, kad svarbu užtikrinti atitinkamas pagrindines sąlygas tiems, kas siekia mokslinių tyrimų srities karjeros, įskaitant profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą²¹, įsidarbinimo galimybes ir galimybes visiems naudotis socialine apsauga²²;
3. PRIMENA, kad vienas iš esminių naujos EMTE elementų yra mokslinių tyrimų srities karjeros patrauklumo didinimas visoje Sąjungoje, sudarant įtraukias ir palankias darbo ir užimtumo sąlygas, įskaitant mokymąsi visą gyvenimą, kad tyrėjų karjeros būtų tvaresnės ir patrauklesnės, ir atitinkamai be jokio šališkumo pritraukiant talentingiausius tyrėjus ir išlaikant geriausius tyrėjus iš Europos ir užsienio;
4. PALANKIAI VERTINA komunikate dėl EMTE pateiktus Komisijos pasiūlymus dėl paramos priemonių, skirtų sąlygoms mokslinių tyrimų srities karjerai gerinti, rinkinio ir dėl kitų susijusių veiksmų, pavyzdžiui, susijusių su atviruoju mokslu, įtraukumu ir prieiga prie kompetencijos išteklių (pvz., EURAXESS ir protų apykaitos palengvinimas).
5. MANO, kad mokslinių tyrimų srities karjera peržengia mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos ribas, nes patenka į kitų sričių viešąją politiką, pavyzdžiui, užimtumo, socialinę ir švietimo politiką, pripažįstant sinergijos ir horizontalaus koordinavimo potencialą; PABRĖŽIA nacionalinių, regioninių ir sektorialių aspektų svarbą ir organizacijų savarankiškumo išsaugojimo svarbą;
6. PABRĖŽIA, kad tarpvalstybinis ir tarpsektorinis bendradarbiavimas, atvirumas, dalijimasis, sąžiningas įdarbinimas, konkurencija ir vertės kūrimas remiantis žiniomis, kurios grindžiamos mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, prisidedama prie tvarios ir patrauklios mokslinių tyrimų srities karjeros plėtojimo;
7. AKCENTUOJA, kad pasitelkiant EMTE sėkmingai paskatintas tyrėjų judumas, pašalintos judėjimo ir karjeros plėtros kliūtys, be kita ko, pasitelkiant chartiją ir kodeksą bei jų įgyvendinimo mechanizmus, įskaitant tyrėjams skirtą žmogiškųjų išteklių strategiją ir EURAXESS, programą „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“, Europos bendradarbiavimą mokslo ir technologijos srityje ir dalyvių skaičiaus didinimo priemones; tačiau, nepaisant pažangos, Europos ir tarptautinis mokslinių tyrimų srities karjeros aspektas vis dar reikalauja nuolatinių bendrų valstybių narių ir Sąjungos pastangų bei įsipareigojimų.

²¹ 2019 m. birželio 20 d. Direktyva (ES) 2019/1158.

²² 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rekomendacija 2019/C 387/01.

II. Judumas, protų apykaita ir mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos

8. PRIMENA, kad tyrėjų ir kito mokslinių tyrimų ir plėtros personalo geografinis, tarpsektorinis ir tarpdisciplininis judumas yra vienas iš pagrindinių naujosios EMTE aspektų, ir kad Sąjunga bei valstybės narės turėtų stengtis užtikrinti protų apykaitą, kad būtų sprendžiamas nesubalansuoto tyrėjų srauto klausimas; PRIPAŽIŠTA, kad protų apykaita priklauso nuo tinkamų pagrindinių sąlygų, mokslinių tyrimų srities karjeros sąveikumo ir patrauklumo ir mokslinių tyrimų sistemos bendros kokybės ir patrauklumo; RAGINA valstybes nares gerinti mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemų kokybę užtikrinant tinkamas pagrindines sąlygas, įskaitant pakankamas investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas ir reikiamų reformų įgyvendinimą;
9. PRIPAŽIŠTA, kad judumo poveikis mokslinių tyrimų srities karjeros raidai yra labai aktualus ankstesniuose karjeros etapuose, kadangi tyrėjai labiau linkę ieškoti tinkamų darbo vietų, kuravimo, pažangos karjeroje, geresnių atlyginimo ir įdarbinimo sąlygų, gerovės ir profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, taip pat mokslinių tyrimų ekosistemų kokybės;
10. PABRĖŽIA, kad esminiai didesnio mokslinių tyrimų sistemų patrauklumo elementai yra sąžiningas įdarbinimas ir įstaigų bei sistemų [...] konkurencija dėl talentų; AKCENTUOJA, kad norint pašalinti svarbų veiksnį, skatinantį disbalansą tarp srautų vidaus rinkoje ir už jos ribų, reikia investuoti į nacionalines ir vietos mokslinių tyrimų sistemas ir sudaryti karjeros raidai tinkamas bei sąžiningas darbo sąlygas;
11. PABRĖŽIA, kad nevienodų tyrėjų srautų ir protų apykaitos klausimas turi būti [...] sprendžiamas ne tik nacionaliniu, bet ir Europos lygmeniu, naudojantis politikos priemonėmis ir mechanizmais, kuriais reikalaujama palyginamų duomenų iš skirtingų šalių; RAGINA Komisiją parengti mechanizmus ir priemones šiam tikslui pasiekti, pavyzdžiui, pasinaudojant EMTE centrais ir iniciatyva „ERA4YOU“, plėtros veiksmams ir paramos priemonėmis parengti ir įgyvendinti nacionalinių mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemų reformas, be kita ko, naudojantis pagal programos „Horizontas“ politikos rėmimo priemonę teikiama parama;

12. AKCENTUOJA judumui ir karjeros raidai skatinti skirtų Europos lygmens paskatų sistemų („Erasmus+“, programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmi“, Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT), Europos bendradarbiavimas mokslo ir technologijos srityje (COST)), taip pat nacionalinių grįžimo ir integracijos schemų svarbą; atsižvelgdama į tai, LAUKIA paramos priemonių, skirtų tyrėjų grįžimui į kilmės šalį Sąjungoje ir į Sąjungą, tyrimo rezultatų; šis tyrimas numatytas programoje „Europos horizontas“ ir gali tapti naudinga priemone, jei tinkama ir pagrįsta, modernizuoti ar stiprinti mokslinių tyrimų mokomąsias programas ir sistemas, taip pat didinti įstaigų patrauklumą visame pasaulyje.

III. Atvira tyrėjų darbo rinka

13. PABRĖŽIA, kad vienas iš 2015–2020 m. EMTE veiksmų plano prioritetų – atvira tyrėjų darbo rinka (3 EMTE prioritetas) – yra didinti tyrėjų judumą Europoje atveriant įdarbinimo galimybes, kad būtų sukurta tinkamai veikianti tyrėjų darbo rinka; LAUKIA atitinkamo įvertinimo, įskaitant galimas rekomendacijas ir priemones;
14. AKCENTUOJA vis labiau pastebimą mažų garantijų darbo tendenciją akademinėje veikloje, talentų praradimą ir darbo sąlygų garantijų sumažėjimą daugelyje šalių; šias sąlygas dar labiau apsunkina COVID-19 pandemija; PAŽYMI, kad dėl neoptimalios institucinio ir projektais grindžiamo finansavimo pusiausvyros sudaromos sutartys yra trumpalaikės ir grindžiamos projektais, todėl tyrėjams nesuteikiama ilgalaikė perspektyva, kaip matyti iš to, kad ankstyvuosiuose akademinės karjeros etapuose dominuoja dotacijomis grindžiamos sutartys; PRIPAŽIŠTA, kad akademinio darbo vietų skaičius yra ribotas ir kad tyrėjai vis dažniau gali rasti darbą už akademinio pasaulio ribų arba nuolatinės pareigas akademinėje bendruomenėje gauti vėlesniame profesinės karjeros etape; ir PRAŠO valstybių narių ir Komisijos parengti tinkamus mechanizmus ir priemones, kuriais būtų skatinamos patrauklios darbo akademinėje bendruomenėje ir už jos ribų sąlygos;
15. PRIPAŽIŠTA, kad pradedantieji tyrėjai susiduria su įvairiomis kliūtimis tiek akademinėje bendruomenėje, tiek už jos ribų, nes jų mokymo ir karjeros raidos sistemose trūksta tinkamų orientavimo mechanizmų ir kitų sektorių įtraukimo, todėl įgyti įgūdžiai gali neatitikti tų, kurių reikia darbo rinkoje siūlomose darbo vietose; PABRĖŽIA, kad pradedančiosios tyrėjos susiduria su papildomomis specifinėmis kliūtimis;

16. AKCENTUOJA, kad daugelio šalių darbo rinkoje pastebimą įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitiktį lemia tai, kad doktorantūros studijose paprastai daugiausia dėmesio skiriama akademinėi mokslinių tyrimų srities karjerai, mokslinių tyrimų įgūdžiams ir standartinėms akademinėms paskatoms, taigi gabiems asmenims nesuteikiama reikiamų universaliųjų įgūdžių, kad jie galėtų pereiti į kitus sektorius, kuriuose vien akademinį įgūdžių turinčių asmenų poreikis yra ribotas; PABRĖŽIA, jog reikia remti karjeros raidos ir konsultavimo paslaugas, įskaitant konsultacijas dėl karjeros pasirinkimo, visais karjeros etapais; ir RAGINA rengiant politikos sprendimus daugiau dėmesio skirti su įgūdžiais susijusios informacijos rinkimui, o rengiant nacionalines priemones ar strategijas šioje srityje labiau atsižvelgti į tyrėjus ir mokslinių tyrimų srities karjerą; ir PABRĖŽIA, kad doktorantūros studijos bendradarbiaujant su privačiuoju sektoriumi padeda sumažinti šių dviejų sferų kultūros skirtumus ir paskatinti mokslinių tyrimų įgūdžius, kurių reikia už akademinės bendruomenės ribų, taip gerinant įsidarbinamumą;
17. PABRĖŽIA kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo, taip pat universaliųjų įgūdžių, visų pirma skaitmeninių įgūdžių svarbą šiame kontekste; ir PRAŠO Komisijos skatinti iniciatyvas, kuriomis užtikrinama sinergija su Įgūdžių paktu, kad investicijų į įgūdžius poveikis būtų kuo labiau padidintas suburiant viešuosius ir privačiuosius suinteresuotuosius subjektus;
18. AKCENTUOJA, kad reikia plėsti doktorantūros studijų programas remiantis programos „Marie Skłodowskos-Curie veiksmų“ doktorantų tinklais, neapsiribojant akademinio mokymo, įskaitant kitiems sektoriams vertingus universaliuosius įgūdžius, ir nuo pat pradžios įtraukiant į pradedančiųjų tyrėjų mokymo sistemas kitus sektorius, kad įgūdžiai geriau atitiktų ne tik akademinio sektoriaus poreikius. Šiuo atžvilgiu PRIPAŽĮSTA politikos priemonių, kuriomis skatinamos platesnės galimybės mokytis ir naudotis karjeros raidos priemonėmis, svarbą, taip pat tai, kad svarbu skatinti vertės kūrimą remiantis žiniomis, verslumą ir paramą startuolių kūrimui, kai tai aktualu; ir PRAŠO Komisijos išnagrinėti šias galimybes rengiant iniciatyvą „ERA4YOU“ remiantis valstybių narių geriausia praktika;
19. PAŽYMI, kad įvairūs veiksniai, darantys poveikį nevienodam tyrėjų srautui, yra, be kita ko, atlyginimo dydis, pensijos, socialinė apsauga ir kitos įdarbinimo sąlygos, ir visa tai iš esmės nustatoma nacionalinių, regionų ar institucijų lygmeniu;

20. ATKREIPIA DĖMESĮ į įvairius ir svarbius vaidmenis, kuriuos visos EMTE sėkmingose mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemose atlieka aukštos kvalifikacijos asmenys: be kita ko, duomenų tvarkytojai, mokslinių tyrimų (e.) infrastruktūros operatoriai, mokslinių tyrimų tarpininkai, žinių brokeriai, inovacijų ir technologijų perdavimo valdytojai ir koordinatoriai; PAŽYMI, kad norint optimizuoti darbo galimybes šie vaidmenys turi būti pripažinti ir remiami naudojant mokymo ir karjeros raidos priemones; ir PRAŠO valstybių narių ir Komisijos plėtoti priemones, kuriomis remiamas profesinės veiklos įvairinimas ir daugialypės karjeros trajektorijos galimybės.

IV. Patraukli Europos mokslinių tyrimų srities karjeros sistema

21. PAŽYMI, jog tam, kad būtų sudarytos sąlygos išlaikyti talentus ir pritraukti juos į Europą palengvinant sąveikumą, palyginamumą, karjeros pertraukas ir judumą, yra būtina lanksti Europos mokslinių tyrimų srities karjeros sistema; PALANKIAI VERTINA Komisijos pradėtą techninį darbą siekiant 2021 m. atnaujinti ESCO klasifikatorių²³ ir plėtoti Europos tyrėjų kompetencijų sistemą, kad būtų galima šią profesiją pripažinti Europos lygmeniu; taip pat ATKREIPIA DĖMESĮ į su EURES²⁴ susijusį atliktiną darbą ir PRAŠO Komisijos parengti tyrėjų įgūdžių taksonomiją²⁵, kad būtų sudarytos sąlygos statistinei protų apykaitos stebėsenai, ir atitinkamai aptarti su valstybėmis narėmis rodiklių rinkinį bei pasiūlyti mokymo programą, kuria būtų skatinamos nacionalinės ekspertinės žinios;
22. PRIPAŽIŠTA, kad pasaulinės, Europos ir nacionalinės taksonomijos lygiu nuoseklumas palengvins karjeros įvairiuose sektoriuose sąveiką ir tarpsektorinį judumą, visapusiškai gerbiant universitetų, mokslinių tyrimų organizacijų ir įmonių autonomiškumą;

²³ ESCO: Europos įgūdžių, gebėjimų, kvalifikacijos ir profesijų klasifikatorius.

²⁴ 2016 m. balandžio 13 d. Reglamentas (ES) 2016/589 dėl Europos užimtumo tarnybų tinklo (EURES) darbuotojų galimybių naudotis judumo skatinimo paslaugomis ir geresnės darbo rinkų integracijos.

²⁵ Dok. 9349/20.

23. PABRĖŽIA, kad dabartinė atlygio ir vertinimo praktika iš esmės grindžiama bibliometrija, o ne tuo, ką ir kaip užtikrina tyrėjai (kompetencija ir poveikiu), ir turėtų būti plėtojama labiau kiekybinio vertinimo link; tai gali daryti poveikį mokslinių tyrimų srities karjerų įvairinimui, atsižvelgiant į atvirą bendradarbiavimą ir dalijimąsi žiniomis bei duomenimis, didesnę mokslinių tyrimų rezultatų vertinimą, tarpsektorinius aspektus ir, kai aktualu, visuomenės dalyvavimą; AKCENTUOJA, kad reikia išnagrinėti galimybę taikyti labiau į talentus orientuotą ir įvairovei atžvalgų kokybės vertinimą, kuriam svarbi ne vien publikacijų ir citavimo metrika, bet ir, be kita ko, mokslinių tyrimų pažangumas, mokymas ir įgūdžiai, poveikis, nauda visuomenei (pvz., pacientų priežiūrai), atvirojo mokslo praktika, komandinis mokslas, judumas, valdymo ir vadovavimo įgūdžiai, verslumas ir bendradarbiavimas su pramonės subjektais; ATKREIPIA DĖMESĮ į valstybių narių ir mokslinių tyrimų organizacijų bei universitetų patirtį ir į juose vykdomas reformas, kuriose raginama vertinant tyrėjų talentus laikytis europinio požiūrio; PALANKIAI VERTINA Komisijos vykdomas konsultacijas dėl mokslinių tyrimų vertinimo reformų, kuriose dalyvauja politikos formuotojai (ES, valstybių narių lygmenys), mokslinių tyrimų finansuotojai, mokslinių tyrimų vykdytojai ir kiti suinteresuotieji subjektai;
24. PAŽYMI, kad su EMTE susijusiose grupėse ir Komisijoje kartu su suinteresuotaisiais subjektais vykdoma chartijoje ir kodekse nurodytos taikymo srities peržiūra, ir MANO, kad reikia analizuoti tolesnį plėtojimą kuriant bendrą sistemą, kurioje laikomasi labiau holistinio požiūrio į visus uždavinius, o ne tik vertybes ir principus, ir plėsti jos aprėptį įtraukiant ne tik akademinį, bet ir kitus sektorius; AKCENTUOJA, kad atnaujintoje chartijoje ir kodekse turėtų būti pateiktos gairės, kaip toliau visoje Europoje tobulinti tyrėjų įdarbinimo, atrankos, atlygio ir vertinimo sistemas; šiame kontekste PRAŠO Komisijos išanalizuoti geriausią nacionalinio lygmens praktiką ir ne vėliau kaip 2022 m. pateikti pasiūlymų, *inter alia*, dėl etatinio darbo sistemų, mokslinių tyrimų vertinimo, karjeros įvairinimo, profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, paskatų įdarbinti pradedančiuosius tyrėjus, taip pat kaip spręsti lyčių lygybės, sąveikumo su pramone ir EURAXESS valdymo bei paslaugų gerinimo klausimus;

25. PALANKIAI VERTINA EURAXESS tinklo, paslaugų ir portalų reformą ir išplėtimą kuriant talentų valdymo platformą, turinčią sąsają su EURESS portalu ir Europass ir kitais tarptautiniais tinklais, visų pirma dalyvių skaičiaus didinimo nacionaliniais kontaktiniais punktais, tiesiančią tiltus tarp tyrėjų ir įstaigų ir padedančią šalims ir regionams absorbuoti talentus, kartu toliau užtikrinant sklandžias kokybiškas paslaugas visame tinkle; RAGINA Komisiją ir valstybes nares kartu rengti ir plėtoti kitą EURAXESS etapą kuriant EMTE talentų platformą;
26. PABRĖŽIA, kad svarbu išsaugoti ir stiprinti mokslinių tyrimų ir mokslinių tyrimų srities karjeros laisvę; ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad dalyvaujant debatuose, dalydamiesi rezultatais ir prisidedami prie mokslo pažangos tyrėjai vis dažniau susiduria su grasinimais ir neapykanta; AKCENTUOJA, kad valstybės narės, mokslinių tyrimų organizacijos ir aukštojo mokslo įstaigos turi spręsti šią problemą.

V. Geresnių darbo sąlygų ir šeimai palankių sąlygų užtikrinimas mokslinių tyrimų srities karjeroje

27. PRIPAŽIŠTA, kad tyrėjų karjera paprastai nėra plėtojama viename sektoriuje ar vienoje šalyje ir kad judžių tyrėjų karjeros trajektorijos paprastai būna daugialypės, o jų socialinės apsaugos išmokos²⁶, įskaitant pensijas, dažnai nėra perkeliamos ar palyginamos ir dažniausiai mokamos tik toje šalyje, kurioje buvo įgytos teisės į jas;
28. PRIPAŽIŠTA, kad socialinės apsaugos ir pensijų sistemos priklauso nacionalinei kompetencijai, ir ATKREIPIA DĖMESĮ į visos Europos papildomos pensijų sistemos RESAVER padarytą pažangą, taip pat į tai, kad reikia užtikrinti didesnę portfelių matomumą ir įvairinimą, kad organizacijoms, įskaitant fondus ir verslo sektorių, būtų lengviau pradėti jais naudotis ir kad jie būtų geriau susieti su nacionalinėmis sistemomis; PABRĖŽIA, kad reikėtų skatinti esamų mechanizmų ir priemonių analizę ir dalijimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais;

²⁶ Žr. 22 išnašą.

29. PABRĖŽIA, kad reikia skatinti geresnę profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą ir šeimai palankią aplinką, įskaitant vaikų priežiūros ir mokyklinio ugdymo paslaugas, karjeros pertraukas, vaiko priežiūros atostogas ir dvejopos karjeros galimybes, vertinant tai kaip dalį karjeros perspektyvų;
30. AKCENTUOJA, kad svarbu skatinti lygias galimybes, įtraukti ir lyčių pusiausvyrą, visų pirma profesinės veiklos pradžioje ir ją plėtojant, be kita ko, aukščiausiose vadovaujamose pareigose, mažinti nesaugumą, taip pat įvertinti, be kita ko, COVID-19 poveikį moterų ir mažumų grupių karjerai.

VI. *Galimybės naudotis kompetencijos ištekliais, talentų puoselėjimas ir nelygybės mažinimas*

31. PABRĖŽIA, kad reikia didinti viešąsias ir privačiąsias investicijas į mokslinius tyrimus ir plėtrą Europoje ir remti prastesnių rezultatų pasiekiančias mokslinių tyrimų sistemas siekiant didinti jų patrauklumą, kad būtų išvengta protų nutekėjimo, konkurencingumo praradimo dėl nuolatinės nelygybės ir skatinama išlaikyti visą talentų įvairovę; AKCENTUOJA, kad tam bus naudingos pastangos pasiekti 3 % BVP dydžio investicijų į mokslinius tyrimus ir plėtrą tikslą ir užtikrinti ES programų tarpusavio sinergiją bei sinergiją su nacionalinėmis programomis;
32. PABRĖŽIA, kad norint užtikrinti mokslinių tyrimų srities karjeros patrauklumą ir spręsti atlyginimo dydžio skirtumų klausimą, kartu gerinant atlygio ir vertinimo sistemas, svarbu remti nacionalinių mokslinių tyrimų sistemų reformas. Atnaujintos Komisijos priemonės, pavyzdžiui, techninės paramos priemonė ir programos „Horizontas“ politikos rėmimo priemonė, gali padėti rengti ir įgyvendinti šias reikalingas reformas; MANO, kad programos „Europos horizontas“ lyčių lygybės planai galėtų tapti vilčių teikiančia didesnės lygybės mokslinių tyrimų srities karjeroje užtikrinimo priemone.

VII. Tarpsektorinis, tarpdisciplininis, virtualusis ir tarptautinis judumas

33. AKCENTUOJA tarpdisciplininių mokslinių tyrimų svarbą padedant užtikrinti mokslo pažangą ir tarpsektorinio judumo svarbą skatinant užimtumą mokslo srityje, užtikrinant geresnį keitimąsi žiniomis ir jų įsisavinimą, įgyjant įvairesnių su moksliniais tyrimais susijusių įgūdžių ir juos geriau derinant su poreikiais už akademinės bendruomenės ribų;
34. PABRĖŽIA tarpsektorinio judumo svarbą norint suteikti reikšmingų užimtumo ir karjeros raidos galimybių, visų pirma pradedantiesiems tyrėjams; PAŽYMI, kad judumas tarp sektorių gali būti įvairių formų (iš akademinės bendruomenės į pramonės, verslo, viešuosius subjektus, ne pelno organizacijas, kultūros sektorius ir atvirkščiai, įskaitant verslo kūrimą) ir PABRĖŽIA, kad mokymo ir karjeros raidos sistemomis turėtų būti kuriamos judumo galimybės ir orientavimo mechanizmai gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos sritims, taip pat socialiniams ir humanitariniams mokslams; PRIPAŽIŠTA tinkamų kriterijų svarbą siekiant užtikrinti tinkamą tarp sektorių judančių tyrėjų vertinimą ir atlygį;
35. MANO, kad sistemą „ERA4You“ turi kartu kurti Komisija ir valstybės narės, kad būtų skatinamas, be kita ko, mažai rezultatų mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje pasiekiančių šalių tyrėjų, judumas ir galimybės naudotis kompetencijos ištekliais, ir ji visų pirma turėtų būti skirta pradedantiesiems tyrėjams, kad paruoštų juos karjeros galimybėms už akademinės bendruomenės ribų; PABRĖŽIA, kad reikia skatinti tarptautinį ir tarpsektorinį judumą ir gerinti akademinės bendruomenės, įmonių ir visuomenės ryšius suteikiant galimybių valstybių narių ir ES lygmenimis, nagrinėjant geriausią praktiką ir naujas sistemas remiantis siūlomomis pagal tokias programas kaip „Marie Skłodowskos-Curie veiksmas“, kurios dalyviai įgyja tarpsektorinės ir tarptautinės patirties;

36. PAŽYMI, kad reikia sukurti tvirtą akademinės bendruomenės ir neakadminių sektorių partnerystę, kad būtų nustatyti įgūdžių poreikiai, tyrėjų mokymo ir karjeros raidos sistemos; PABRĖŽIA, kad daktaro laipsniai, įgyjami akademinėje bendruomenėje bendradarbiaujant su pramonės sektoriumi, yra svarbus geros praktikos pavyzdys, jau įgyvendinamas pagal programą „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“, be kita ko pasinaudojant virtualiomis priemonėmis;
37. MANO, kad norint pritraukti talentus ir juos išlaikyti Europoje reikia užtikrinti geresnes sąlygas pradedantiesiems tyrėjams, skatinant lyčių lygybę, pašalinant likusias administracines kliūtis ir puoselėjant meritokratią, taip pat atlyginimo, socialinės apsaugos ir pensijų sistemas pritaikant prie nelinijinės karjeros;
38. MANO, kad naudinga naudoti neseniai nustatytą tvaraus finansavimo taksonomiją propaguojant novatoriškas įmones, verslo veiklą ir skatinant mokslinių tyrimų srities karjeras pramonėje, MVĮ ir verslo įmonėse, kartu didinant verslo ir privataus sektoriaus MTP lygį ir apimtį.

VIII. Europos aukštojo mokslo erdvės ir Europos mokslinių tyrimų erdvės sinergija

39. PRIMENA, kad turi būti toliau plėtojama didesnė Europos mokslinių tyrimų erdvės (EMTE), su aukštojo mokslo susijusių Europos švietimo erdvės elementų ir Europos aukštojo mokslo erdvės (EAME) (Bolonijos procesas) sinergija ir sąsajos; MANO, kad naujos EMTE ir Europos švietimo erdvės sinergiją būtų galima pasiekti įgyvendinant išsamią aukštojo mokslo pertvarkos darbotvarkę, parengtą kartu su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais; taip bus sudarytos sąlygos suteikti Europos aukštojo mokslo sektoriui daugiau galių vykdant savo švietimo, mokslinių tyrimų, inovacijų ir paslaugų teikimo visuomenei misijas; PAŽYMI, kad svarbus šios darbotvarkės elementas turėtų būti mokslinių tyrimų srities karjeros stiprinimas, mokslinių tyrimų ryšių su mokymusi bei mokymu stiprinimas ir parama moksliniais tyrimais grindžiamam švietimui;

40. kad būtų užtikrinta visapusiška EMTE, EAME ir Europos švietimo erdvės sinergija, PRAŠO Komisijos remti valstybes nares joms formuojant politikos priemones, skirtas sklandžiam ir plataus užmojo tarptautiniam Europos aukštųjų mokyklų bendradarbiavimą, visų pirma susijusį su akademinių ir mokslinių tyrimų srities karjeromis, kurios dažnai yra tarpusavyje susijusios, skatinant Europos aukštojo mokslo sektoriaus įtraukumą, pasinaudojant jo pažangumu ir didinant jo tarptautinį konkurencingumą, taip darant jį patrauklesnį talentams iš Europos ir iš už jos ribų;
41. MANO, kad dar vienas svarbus sinergijos elementas yra Europos universitetų tinklų iniciatyva, remiama pagal programą „Erasmus +“ ir papildoma pagal programą „Horizontas 2020“; PRITARIA, kad Europos universitetų sąjungos ir jų partnerystės su vietos ekosistemomis yra tinkamos platformos išbandyti galimus mokslinių tyrimų srities karjerų sąveikumą skatinančius modelius ir nagrinėti bendrą įdarbinimo, mokymo ir karjeros raidos sistemų galimybes atsižvelgiant tiek į mokslinių tyrimų, tiek į mokymo aspektus, taip pat išbandyti naujas atlygio ir vertinimo sistemas, įskaitant moksliniais tyrimais pagrįstą mokymą; ir PRAŠO Komisijos išanalizuoti šių bandomųjų projektų rezultatus ir pateikti pasiūlymų atsižvelgiant į pirmiau nurodytus aspektus;
42. PABRĖŽIA Europos inovacijų tarybos (EIC) ir Europos inovacijos ir technologijos instituto (EIT) potencialą siekiant, kad aukštojo mokslo sektoriuje būtų ugdomas tyrėjų verslumas ir remiamas startuolių ir MVĮ kūrimas ir jų veiklos plėtimas Europoje.

IX. Stebėsena

43. SVARSTO galimybę sukurti mokslinių tyrimų srities karjeros trajektoriją, doktorantų ir daktaro laipsnį turinčių asmenų talento srautų, įskaitant geografinį ir sektorinį judumą, ir darbo sąlygų stebėsenos observatoriją, kad būtų sudarytos sąlygos vertinti mokslinių tyrimų srities karjeros tvarumą bei patrauklumą ir su nelygybe susijusių pokyčių mastą; PRITARIA, kad norint plėtoti statistinius duomenis apie judumą bei talentų judėjimą ir nustatyti tendencijas, modelius, įgūdžių trūkumus, lyčių nelygybę ir darbo rinkos dinamiką, labai svarbus yra Europos požiūris į mokslinių tyrimų srities profesiją; ir PRAŠO Komisijos bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis sukurti nuolatinę, išsamią ir skaidrią stebėsenos sistemą, kuria būtų atsižvelgiama į įvairių suinteresuotųjų subjektų poreikius, kad būtų sudarytos sąlygos įvertinti ES veiksmus; PRAŠO Komisijos platinti tyrimo, šiuo metu vykdomo su EBPO siekiant parengti geresnius duomenis apie išteklius ir atlyginimo sąlygas, rezultatus; be to, PRAŠO Komisijos rinkti ir skaidriai pateikti duomenis apie judumo srautus ES, kuriuos palengvina ES bendroji programa.

X. EMTE prioritetiniai veiksmai

44. RAGINA valstybes nares ir Komisiją gerinti karjerą pradedančiųjų įgūdžius ir mokymą siekiant skatinti įdarbinimą bei karjeros raidą ir skatinti priemones, kuriomis šalinamas mokslinių tyrimų srities karjeros garantijų trūkumas ir mažinama nelygybė tarp kartų, ir suteikti karjerą pradedantiems tyrėjams tvarios, nuspėjamos ir patrauklios mokslinių tyrimų srities karjeros galimybes; ir PRAŠO pirmininkausiančių valstybių narių toliau plėtoti ir nagrinėti šį neišspręstą klausimą;
45. PRAŠO Komisijos pasiūlyti įgyvendinimo veiksmų gaires dėl Mokslinių tyrimų srities karjeros observatorijos, kad būtų suteikti patikimi duomenys apie judumą, karjeros trajektorijas, įdarbinimą ir darbo sąlygas;

46. SIŪLO valstybėms narėms, mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijoms ir neakademiniams sektoriams, visų pirma verslo sektoriui, apsvarstyti galimybę koordinuoti veiksmus siekiant nustatyti įvairias karjeros trajektorijas, kad būtų sumažinta įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktis ir patenkinti doktorantų stažuotojų lūkesčiai;
 47. RAGINA valstybes nares savo nacionalinėje politikoje pirmenybę teikti investicijoms į mokslinius tyrimus ir inovacijas ir reformoms pirmiau minėtose srityse; ir PRAŠO valstybių narių ir Komisijos toliau spręsti šį klausimą būsimos EMTE politikos darbotvarkės kontekste;
 48. PRAŠO valstybių narių, Komisijos, aukštųjų mokyklų, mokslinius tyrimus vykdančių organizacijų ir mokslinius tyrimus finansuojančių organizacijų bendradarbiauti siekiant plačiai plėtoti ir taikyti šiuolaikinę vertinimo ir atlygio praktiką, kad būtų nustatytos tinkamos paskatos, be kita ko, atvirojo mokslo praktikai.
-